



ΤΟ ΑΓΙΟΣΤΗΜΑ

(Σκίτσο του κ. Γ. Γρηγόρη)

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ Κ. ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΔΑΦΝΗ

ΜΙΑ ΚΡΑΥΓΗ ΣΤΟ ΣΚΟΤΑΔΙ

Έχετε ψυχολογίες την ανατριχίλα που φέρνει μία γοερή κραυγή, Ξαφνικά, που ακούγεται απερίμενη μέσα στην ησυχία της νύχτας ; Ή άποια κάθε άλλου θορύβου, το σκοτάδι, το μυστήριο της ώρας, Ξαφνίζουν πιο πολύ τον άνθρωπο και τον κάνουν να φανταστεί κάποιον φοβερό δράμα, εκεί που μπορεί να συμβαίνει μία συνήθισμένη σκηνή της ζωής... Ίσως όμως και τραγωδία.

Μία διηγηματογράφος Ιταλίδα, η μεγάλη Γκαράτσια Ντελέντα, σ' έ να βιβεία υποβλητικό διηγήματί της, άναλύει την έντιμωση αυτή, παρουσιάζοντας την ηρώίδα της σέ όλη την έκταση της παραγμένης ψυχής της. Γίνεται στή Σαρδηνία ; Είναι μία χωριάτσια, που άγριυει, περιμένοντας τόν άντρα της, και πλέχει κάλτσα. Στή νύχτα της χειμωνιάτικης νύχτας, άκούει μία διαπεραστική φωνή, από άνθρωπο που ζητάει βοήθεια. Η γυναίκα άνατείνεται τρομαγμένη... Η χριστιανική της καρδιά της λέει ν' άνοίξει την πόρτα, να τρέξει να βοηθήσει εκείνον που κινδυνεύει. Μά ό φόβος της δεσμεύει τη θέληση... Στέκεται και άπογοιζάεται... Τις φωνές διαδέχεται ένας θανάσιμος σόρυγος... Είναι μία βέβαο : Άνθρωπος ξεψυχάει κάτω από τό παράθυρό της, έξωσα στήν τούρα ! Και ή γυναίκα σωριάζεται από κρεβάτι και κλάει... "Υστερ" από κάμποιση όρα, έρχεται ό άντρας της, μαθαίνει την άλόγοτη ιστορία, βγαίνουν μαζί έξω, και με τό φόβ το φαναριού βρίσκουν έναν άγνωστο νέο, σκοτωμένο με μαχαίρι, μέσα σέ λίμνη από αίμα...

Τό κακούργημα είναι τυλιγμένο μέσα σέ βαθύ μυστήριο και με τόν καιρό λησιμονείται από όλους. "Όχι όμως και από τη νεαρή γυναίκα. Εκείνη λιώνει από καιρό μαράζι, από τόν παιδικό της ανείδησης της. "Ω, άν έβγαυε τότε, στίς φοβερές εκείνες στιγμές, άν έτρεχε να τόν βοηθήσει, ίσως θα ήταν άκούχη χαρής να σωθή ό άνθρωπος. Άλλά δέν έβγυρε. Τόν άφησε να πεθάνη έρημος, άποστρέφεται, κάτω από τ' άστρα, μέσα στη λάσπη τού δοκού, στήν άκρη τού χωριού... Ή ιδέα αυτή της γίνεται σιγά - σιγά καρδιά στό μυαλό. Και ή χριστιανική της καρδιά κατατοίγεται από τό σαράκι τού μαρτυριού. Η γυναίκα δέν μπορεί ποθενά να βοη παρηγορία. Τη νύχτα πετιέται από τόν ύπνο της, άνοίγει παντού την άελευσιτική κραυγή... Και με τόν καιρό μαρμαριάζει και πεθαίνει.

Χορίς να θέλω να κάνω καμιά σύγκριση, βοήθηκα μία σοφά και γού στή δύσκολη θέση της ηρώιδας τού Ιταλικού διηγήματος :

Κατέβαινα την όδον Ευριπίδου. Περα-

σμένα τα μεσάνυχτα. Έρχομουν από κάποιο θέατρο πρόζας, όπου είχα περάσει τρεις πληθικώτατες ώρες, προσπαθώντας να μπω στό νόημα ενός Ξένου έργου με θέση, που ήταν γεμάτο παραδόξολογίες, αίσθητους δογματισμούς και διαλόγους με μακριές τράτες. Και μία μετάφραση, φρένη...

Ό δρόμος, που έχει τ' όνομα τού αρχαίου δογματογράφου, ήταν έρημος και σκοτεινός. Άξαινα, λίγο παρακάτω από τη διασταύρωσή του με την όδον Σωκράτους, άκουσα φωνές γυναίκας που ζητούσε βοήθεια. Ήταν φωνές διαπεραστικές, στρίγγλικες, σέ ύψος τούς τόνους τού τρούου και της άπελπισίας...

Στάθηκα για μία στιγμή με άπορία, μήν ξέροντας τί πρέπει να κάνω... Έπειτα, προχώρησα στή διεύθυνση από την όποιαν έρχόταν η φωνή; και βεβαιώθηκα ότι έβγαιναν από τό ισόγειο ενός παλιού τριτατου σπιτιού...

Σχεδόν την ίδια στιγμή με μένα, έβγαιναν από τούς γειτονικούς δρόμους, από τό στενά, πέντε - έξη άνθρωποι. Είχαν κ' αυτοί Ξαφναστί από τις φωνές.

—Τ' τρέχει ; φωνήσε ό ένας τόν άλλο, τί συμβαίνει ;

—Ποιός Ξέρει...

—Γυναίκα είναι που φωνάζει !...

—Ακούστε... Ακούστε !...

"Ήμιστε και ό έφτά στήν πόρτα του ιστηριώδους ισόγειου για στήναιε τ' αυτά μέσα, προσεγγίζοι ν' άνοίσιμνε καλύτερα, να μαντέψουμε τί συνέβαινε.

Και οι φωνές έξακολουθούσαν, χαμηλότερες τώρα, παραπονετικές, σάν κλάμα...

—Μπορεί να γίνεται φόνος ! είπε χαίποος.

—Πρέπει να τρέξουμε στήν Άστυνομία !

—Στό μεταξύ όμως, ως που να ξεντησουν ό αστυνόμες, ή γυναίκα θα είναι σκοτωμένη...

—Καλλίτερα να χτυπήσουμε την πόρτα, έσδοτινε άλλοος.

—Η τελευταία γνώμη βοήθησε και ή πό σαστή.

Λοιπόν, χτυπήσαμε την πόρτα, στήν άρχή θελά, διακριτικά, έπειτα δυνατώτερα...

Ό φωνές έπαυαν άίεσως. Τό θρόνο και τα κλάματα διαδέχτηκε ένας σιγώδης διάλογος. "Αν και ήμουν κοντά στο παράθυρο τού σπιτιού και σχεδόν είχα κολλήσει τ' αυτί μου στίς γοίλλες, δέν κατώφθωνα ν' άκούσθω τί έλεγαν... Γίνιρε λιγόστιμνη σιωπή... Έπειτα, ή πόρτα άνοιξε, κ' ένας ψηλός άντρας, με ροιαλέους όμιους, φανερό-



Ή φωνές έξακολουθούσαν χαμηλότερες τώρα, παραπονετικές, σάν κλάμα...

θρηκε και με τόνο θυμού ρώτησε :

- Τι συμβαίνει, κούρια ;... Τι άγαπάτε ;
- Μά... άκούσαμε φωνές και...
- Ε, λοιπόν ; και ή φωνή του έτρεμε από όργη.
- Κάποιος ζητούσε βοήθεια, είπα γώ, μιά γυναίκα...
- Η γυναίκα μου, κούριε !... Τη δουλειά μας κάνουμε... "Ω, άδερφέ, τό λόγο θα σάς δώσουμε !...

Και με τις τελευταίες αυτές λέξεις, έκλεισε πάλι την πόρτα, όρμητικά.

Εμείς με όλο κόκαλο. Κάνανε και ένα πρόχειρο, στο ποδάρι, συμβούλιο, και βρήκαμε ότι ή απολογία του άγνωστου κατηγορουμένου ήταν επί τέλους ίκανοποιητική. Γυναίκα τον ήταν, δικαιώμα τον να την κάνη και ψητή και καπαμά και κοπανιστή. Έμιας τί λόγος μιάς έπεφτε ; Αιτιόταν να λύσουν τά οικογενειακά τους. Ή άλήθεια είναι ότι έγω στην απόφαση αυτή έμειοήθησα, αλλά ποιά τό όφελος ; Οι έξη συμπολίτες έφηναν — «άστε τους να φαγοπότουν, πάμε καλύτερα» — και ό τελευταίος, ένας κοιλιαρός νοκοκόνης, πριν άποικαρονήθ, μού είπε προστατευτικά :

—Τό καλύτερό σας θέλω, πηγαίνε και σεις, να μή βρήτε τό μεγαλύτερο... Κανένα παιδίποιο θα είναι ή τίποτα γαρτοαίτιας, ποιάς ξέρεαι... Ή συμβουλή δέν ήταν αξιοπεριφώνητη. Έξακολουθήσα λοιπόν κ' έγω τό δρόμο μου, όχι όπως και με τίγρες συνειδησίως, σαν την ήρωίδα της Γκράτιας Ντελέντα. Γιατί ποιάς μπορεί να είναι τόσο φιλόδηρος, τόσο άλτρουιστής, που να τό βάλη μ' έναν άντρα φομαλέο, ποιά τό χτυπών την πόρτα, μιά ώρα μετά τά μεσάνυχτα, για να τότε ρωτήσουν τί έχει και σκοπεί ή γυναίκα του ;

Ός τόσο, καθώς έξακολουθούσα τό δρόμο μου, τό μυαλό μου δέν μπορούσε να έξολογήση από την άλλοκοτη κίνη σκηνή. Γιατί έγω έπίμενα να βλέπω κρυμμένο κάποιον μυστήριο σ' αυτή...

Κι άξαφνα, σκέπτηρα μιά λεπτομέρεια, που την πρώτη στιγμή δέν την είχα προσέξει : Τους γείτονες. Γιατί αυτοί δέν είχαν άνησυχήσει ; Πώς δέ βγήκαν να ρωτήσουν τί συμβαίνει ; Γιατί κανένα παράθυρο δέν άνοιξε, και μόνο άνθρωποι ξένοι από τη γειτονιά, περαστικοί, είχαν σταθεί να μάθουν τί συμβαίνει ;...

Έστασα σπίτι μου, έπεισα να κοιμηθώ, μιά ό νύχτα μου δέ μπορούσε να πάη άλλο. Ήταν όλο στην κρανή που είχε ριχτεί στο σκοτάδι, στη γυναίκα που έφώναζε ζητώντας βοήθεια, στον άντρα με τους τετραύγους όμιους και τό άγνωστό του φανερόμα στο άνοιγμα της πόρτας...

Κι όσο δέ με έπαυσε ύπνος, τόσο ή σκέψη μου πήγανε από τό σπίτι της Όδοφ Ένριέδου, στο φανταστικό χωριόάσποτο του Κάλιαρι, και κάτω στο νησί της Σαδθνιας, και στη γυναίκα που καταδικάστηκε από τη Μοίρα της ν' άκούη όλοένα, μέσα στη νύχτα, την άγνωστή κρανή του μαχαρομένου διαβάτη. Διάβολε ! έχει γοιστό να τό πάλω κ' έγω σαν την ήρωίδα της Γκράτιας Ντελέντα !...



—Μά τί συμβαίνει : ρώτησα. Σκοτώνονται εδώ μέσα ;

Τί ώρα θα ήταν ποιά με πήρε ό ύπνος ; Τρεις ; τέσσερες ; χαράματα ; Ποιάς ξέρεαι...

Τό βέβαιο είναι πως ζήτησα περυσινές οι όεις. "Ημια τον καινού μου, βγήκα έξω, άνηφόρια από την Πλατεία Έλευθερίας και — γιατί να τό κρύψω ; — δέ βάσταξα στον περυσιά να μην περσώ από τό σπίτι της Όδοφ Ένριέδου.

Τό γνώσιμα άμείως από τό λαμπρό του ηλεκτρικού, από τά τρία ζωηρά παράθυρα του ισόγειου και προπάντων από τό τοίχιμα όπίσθετο του πλαγιού μαγαζιού — ένα μενάβιο στολισμένο με τά φρούτα της έποχής.

Από τά παράθυρά του, με τις παλιές σκεδρωμένες γυαλίες, μόνο τό ένα ήταν άνοητό, καθώς και τά τζάμια. Καθώς περυσόσα, βαδίζοντας στο πεζοδρόμιο, για να βλέπω καλύτερα, άγοπορούσα τό βήμα μου, οίνοντας τη ματιά μου ζεστασική... Στην ίδια στιγμή, μιά γυναίκα νέα, άφράτη, με καυταδένανθα μαλλιά και χλόη μάτια, φάνηκε στο παράθυρο και πέταξε στο δρόμο κάτι : ένα μπουκέτο μαρμαμένα λουλούδια. Ήσαν τριαντάφυλλα, γαρύφαλλα και χλόη γνήσια, απορρυγμένα. Ένα περυσικό μπακαλόπουλο είχε σφραγιστό, κούρια μενάνια β, έσκυψε, τά πήρε, καιμόθηκε πώς τά μωφείε κομικά, έκανε ποτόφ β και τά ξαναπέταξε στο οδόδρο, με περιφρόνηση. Ήταν ένας μονοκύτταρος αμίος, που άνηφόρισε σφιγρίζοντας. (Τό τέλος στο προσεχές).

ΓΙΑ ΝΑ ΜΑΝΘΑΝΕΤΕ ΚΑΙ ΝΑ ΔΙΑΣΚΕΔΑΖΕΤΕ

—Παρ' όλες τις άσασκαφές που γινήκανε στην Αίγυπτο, δέν θρέθηκε ως τώρα κανένα έρείπιό θεάτρου σ' αυτήν.

—Δέν σας φαίνεται παράξενο ούτό για ένα λαό που είχε δημιουργήσει έναν αξιοθαύμαστο πολιτισμό ;

—Κι' όμως, πολλοί Αίγυπτιολόγοι διατείνονται, ότι οι αρχαίοι Αίγύπτιοι, όχι μόνο δέν είχαν θέατρα, άλλ' ούτε και ζέεραν τί ήταν τό θεάτρο.

—Τό μεγαλύτερο θεάτριο του κόσμου θρίσκειται στο Βρετανικό Μουσείο.

—Τό σήμα του είχε 5 1/2 επί 3 1/2 ποδών και ζυγίζει δύο κεντάρια !

—Ένα στρέμμα της θάλασσας μιάς προμηθευεί, μέσα σε μιά θουμάδα, περισσότερη τροφή από εκείνη που μπορεί να προμηθευθεί μέσα σ' ένα χρόνο ένα στρέμμα γής.

—Ένας Ίσπανός γιατρός, ίσχυρίζεται, ότι τό γρήγορο μεγάλωμα των υγιών μιάς είναι τό καλύτερο και άφειδέτερο πιστοποιητικό της ύγείας μας !

—Οι πύθκοι θεωρούνται από τους Ίνδους ιεροί κι' έχουν τό έλευθερο να κάνουν ό,τι θέλουν.

—Άλλοίμονο στον ξένο που θα χτυπήσει μιά μαιμού ! Κινδυνεύει να λυτσαρισθ' άπ' τον δόχλο.

—Πολλοί λαοί πιστεύουν, ότι οι πολύτιμοι λίθοι έχουν, ποιάς λίγο ποιάς πολύ, κρυφές θαυματουργές ιδιότητες.

—Ο ασπίφειρος, έξαφνα, σε κάνει φιλόδηρο.

—Ο σελήνητης έχει την ιδιότητα να θεραπεύη την έπιληψία των ανθρώπων και να ώριμάρη τους καρπούς των δέντρων.

—Τό κρύσταλλο κικά την ύπνια και σάς χαρίζει εύχάριστα όνειρα.

—Ο σμάραγδος δυναμώνει τη φίλια.

—Ο άγάτης σβώνει τη δίμα και γιατρεύει την έλονοσία.

—Τό κοράλλι, τέλος, θεωρείται, ως θαυματουργό φυλαχτό κατά της μαγείας και κατά των κινδύνων της πλημμύρας και του πολέμου.

—Στην Άραβία ύπάρχει, στάς έρήμους, ένα χόρτο που μπορεί να συγκριθ' με τό μάννα της Γεσσης. Με τό χόρτο αυτό, που φυτρώνει πάντοτε ύστερα από κάθε βροχή, σε μικρούς σαρούς, κατενώπιον την πείνα τους οι άνθρωποι και τά ζώα του ταξειδεύουν στην έρημο.

—Τό μεγαλύτερο σιμπίσιο που άναφέρειται στην ιστορία παρτέθη τον Αύγουστο του 1889, όταν οι 40.000 δήμαργοί της Γαλλίας συνευεμάτισαν στο μεγάλο Βιομηχανίας, στο Παρίσι.

—Για την παρασκευή των φαγητών του σιμπίσιου αυτού, χρησιμοποιήθηκαν 75 αρχιμάγειροι και 13.000 μάγειροι, παραμάγειροι και γκαρσόνιο !

—Πριν από λίγα χρόνια, στην Ίσπανία άπαγορευ'τατε αύστέρως να μείνη μιά γυναίκα άνύπανθη σ' όλη της τη ζωή.

—Όταν ή γυναίκα έφτανε σε μιά ώριμμένη ηλικία και δέν είχε παντρευτή, της διαλέγανε ή αρχές έναν άνδρα και της τον φορτώνανε με τό ζόρι !

—Κάποιος Γερμανός γιατρός διατείνεται, ότι ή κυριώτερη αίτια της φαλάκρας είναι ή δυσπεψία.

—Τό 1905 θεώρεται στην Άμερική ως έτος της μικροτέρας καταναλώσεως σιγαρέττων από όλα τά τελευταία χρόνια.

—Κι' όμως, κατά τό έτος αυτό κατεσκευάσθησαν στην Άμερική, σύμφωνα με τις έπίσημες στατιστικές, 10 δισεκατομμύρια 811 έκατομμύρια (άρθ. 10.811.000.000) σιγαρέττων !

—Στό Όχάϊο της Άμερικής, ένας πολιτης κατεδικάσθη επί έλευθρίσει σε 20ήμηνο φυλάκισι.

—Την έπομένη ζυμας άποφυλακίσθηκε άπ' τον εισαγγελέα, γιατί έπασχε από φαρμαγγιτιά, και θήχοντας όλη νύχτα δέν άπνε τοūs άνακαθίκους του να κοιμηθούν !